

15.0
Bl-ka

n.

A. K. CAJANDER

METSÄTALOUS
JA
PUUNJALOSTUSTEOLLISUUS

VIIPURI 1935

HELSINGIN YLIOPISTO

METSÄTIETEELLINEN

* KIRJASTO *

A. K. CAJANDER

METSÄTALOUS
JA
PUUNJALOSTUSTEOLLISUUS

P U H E,

pidetty Enso-Gutzeit Osakeyhtiön valtioneuvoston ja eduskunnan jäsenille Ylä-Vuoksenlaakson suurteollisuuslaitoksiin tutustumista varten järjestämän retkeilyn päätäjäispäiväillä 16. 11. 1935 Imatran Valtionhotellissa.

VIIPURI 1935

VIIPURI 1935, KARJALAN KIRJAPAINO OSAKEYHTIÖ

Metsätalous ja puunjalostusteollisuus

Eräässä v. 1929 yhteisesti antamassaan lausunnossa Metsätieteellinen tutkimuslaitos ja Suomen Metsätieteellinen Seura, siis maamme metsätieteellisen tutkimustyön pätevimmät elimet, arvioivat että maamme metsäin nykyinen kasvu, 44.4 miljoonaa kiintokuutiometriä, metsänhoidollisilla toimenpiteillä voidaan saada kohoamaan vähintään 80 miljoonaan kiintokuutiometriin. Vuotuisen puunkäytön v. 1927 laskettiin olevan yhteensä 40.1 milj. m³, eli siis, jos otetaan huomioon myöskin metsään jäävät hakkaustähteet, uittohukka, kulovauriot y.m., suunnilleen sama kuin kasvu.

Koska ei voida edellyttää, että maaseudun vuotuinen kotitarvekulutus ainakaan mainittavasti tulisi lisääntymään nykyisestä määrästä, 12.8 milj. m³, eikä myöskään liikenteen, kaupunkien y.m. kulutus, 4.0 milj. m³, voi varsin paljon lisääntyä, ja koska puun jalostamattomana ulkomaille vienti, v. 1927 4.3 milj. m³, voitaneen pitää kohtuullisissa rajoissa, tullaan siihen tulokseen, että metsien kasvun lisääntyminen noin kaksinkertaiseksi lisäisi puunjalostusteollisuuden käytettävissä olevan puumäärän suunnilleen kolminkertaiseksi, edellyttäen kuitenkin, että teollisuus tyytyy yhä pienempään ja huonompaan puuhun.

Puunjalostusteollisuuden vuotuisen tuotannon bruttoarvo on, joitakin pulavuosia lukuunottamatta, viime aikoina ollut runsaasti 5 miljardia markkaa. Jos puunjalostusteollisuuden tuotanto voitaisiin kartuttaa kolminkertaiseksi, niin jokainen helposti voi mielessään kuvitella tämän seikan merkitystä maamme taloudelle. Käsittääkseni metsiemme tuoton lisääminen kaksinkertaiseksi on käytännöllisen talouspolitiikkamme tärkein tehtävä.

Kenties joku arvelee, että sillä keinoin pääasiassa vain lisättäisiin yhtiöiden voittomarginaalia ja rahastoja. Kuinka vankka tuo »marginaali» on, selviää siitä, että pahimpina pulavuosina ne puunjalostusliikkeet, jotka eivät tuottaneet tappiota, olivat luettavissa melkein pä kämmenten sormilla ja näistäkin muutamien voitto lienee ollut vain n.s. kirjanpidollinen, edelleen siitä, että silloin joukko pienempiä ja suurempia puunjalostusliikkeitä joutuivat pankkien holhoukseen ja monta meni nurin.

Tuosta 5 miljardin markan tuotantoarvosta suurimmat osuudet joutuvat metsänomistajille n.s. kantohintoina ja työvälle työpalkkoina, muu osa menee erilaisiin raaka-aineisiin, tuotteiden kuljetukseen, veroihin, korkoihin, kuoletuksiin, korjauksiin, sosialiseen huoltoon y.m. Jos teollisuuden tuotantoarvo lisääntyy kolminkertaiseksi, niin myöskin nämät menoerät, tai maanviljelijäin ja työläisten kohdalta arvostellen, tuloerät kasvavat osapuilleen vastaavasti.

Mitä tulee työläisiin, voidaan ehkä huomauttaa, että vaikka puunjalostusteollisuuden tuotantomäärä itsenäisyysajallamme on suuresti kasvanut, niin työpaikkojen luku, esim. koko paperiteollisuudessa, ei silti ole mainittavasti suurentunut. Huomautus on kyllä oikeutettu. Mutta käydessään tänään Enson ja Kaukopään teollisuuslaitoksissa arvoisat vieraamme varmaankin ovat voineet todeta työpaikkojen luvun niissä olevan suhteellisesti niin vähäisen, että enempään vähentämiseen ei ole sanottaviakaan mahdollisuuksia. Siten tästä lähin jokainen uusi puunjalostuslaitos merkitsee suunnilleen vastaavaa työpaikkojen lisäystä. — Tehtaissa itsenäisyysajalla tapahtunut rationalisointi on sitäpaitsi merkinnyt ammattityöläisten osuuden jatkuvaa lisääntymistä ja sitä tietä työpaikkain suhteellista nousua.

Hakkuu- ja uittotöissä voidaan varmaankin rationalisointia jonkin verran jatkaa, mutta jokainenhan myös tietää, ettei siinä koneellistamistietä pitkällekään päästä. Jos hakkuut lisääntyvät kaksinkertaisiksi, merkitsee se siis myös hakkuu- ja uittotyöpaikkamäärän valtavaa kasvua, varsinkin kun puunjalostusteollisuus yhä enemmän on siirtynyt ja edelleen siirtyy pienen puun jalostamiseen, joten siis pienpuuhakkuut tulevat vallitsevammiksi.

Edelleen on muistettava, että metsien kasvun kaksinkertaistaminen ja siinä pysyttäminen ei ole mahdollinen ilman metsänhoidollisten töiden valian huomattavaa lisäämistä. Siihen kuuluvat soiden ojittamiset ja ojien jatkuva kunnossapito, hak-

kausalainen asianmukainen raivaus ja valmistus luonnonsiemennykselle ja metsänviljelykselle, metsänkylvö-, taimitarha- ja istutustyöt, metsäntaimiston hoito, nuoren metsän harventamiset, laatu-
puiden karsiminen ja paljon muuta. Tämä voi olla hyvä muistaa, sillä usein kuulee lausuttavan arveluita, että n.s. metsänparannustoiminta koituisi pääasiassa vain maanomistajain hyödyksi. Metsien tilan parantaminen ja niiden jatkuva hoito lisää sängen paljon myös työmahdollisuuksia. Mitä pienempi metsäala on, sitä suurempi osa näistä luonnollisesti kuitenkin koituu pienviljelijän oman perheen jäsenten työmahdollisuuksiksi.

Mitä tulee kehittyneemmän puunjalostusteollisuuden muihin raaka-aineisiin, niin kalkki saadaan omasta maasta, useat selluloosatehtaat käyttävät jo Outokummun rikkiä, ja selluloosan valkaisuun tarvittavan kloorinkin valmistaa pari puunjalostuslaitostamme itse. Näidenkin aineiden valmistus käyttökelpoiseen muotoon ja tuonti selluloosatehtaalte merkitsee siis kotimaista työtä. Puunjalostusteollisuuteen tarvittavat koneet nyttemmin suureksi osaksi valmistetaan omassa maassa — esim. Kaukopään koneista 85 % on kotimaista valmistetta — ja koneiden korjaukset toimitetaan yleensä omassa maassa, Enso-Gutzeit-yhtymän kullakin tehtaalla olevissa korjauspajoissa sekä sen omistamassa Lypsiniemen konepajassa lähellä Savonlinnaa. Puunjalostusteollisuuden valmiiden tuotteiden kuljetus kulutuspaikoille ja varsinkin laivaussatamiin sekä laivaus tietää myös runsaasti

työmahdollisuuksia. Mainittakoon vain, että puu-tavarain ja puunjalosteiden vuotuiset rautatie-rahdit yksin tekevät yli 200 miljoonaa markkaa.

Edelleen ovat mainittavat verot kunnille ja valtiolle. Enso-Gutzeit-yhtymän kohdalta ne v. 1934 tekivät 23,25 milj. mk. Kuten kaikki hyvin tiedämme, eivät nämäkään rahat suinkaan jää laiskoiksi, vaan ne ottavat osaa kaikkiin niihin mitä erilaisimpiin tarkoituksiin, jotka esiintyvät valtion ja kuntien budgettien menopuolella. Teollisuuden virkailijain ja työläisten veroista kertyvät myöskin sievoiset summat. Saman tien kuin puunjalostusteollisuuden valtionverot, menevät Enso-Gutzeit-yhtymän ja Veitsiluoto Oy:n voitto-osingot s.o. osakepääoman korko suurimmaksi osaksi, nim. valtiolle. Melkein kaikilla puunjalostusliikkeillä ovat huomattavana menoeränä velkain korot, jotka, mikäli lainat ovat kotimaisia, luottolaitosten välityksellä vuorostaan yleensä joutuvat kotimaisiin tuotanto- tai kulutustarkoituksiin.

Eräänlaisen käsityksen siitä, millaisia toimeentulomahdollisuuksia puunjalostusteollisuus välittömästi ja välillisesti tarjoaa, antaa m.m. Enson tehtaiden ympärille muodostunut 7.000-päinen yhteiskunta, ja ellei mitään odottamatonta satu, niin varmaankin jonkin vuosikymmenen kuluttua yhtäjaksoinen kaupunkimainen asutus tulee ulottumaan Enson alapuolelta aina Kaukopäähän asti. Lukuunottamatta tehtaiden johtajien, virkailijoiden ja työläisten perheitä palvelijoinen siihen kuuluvat koulut opettajineen, sairaalat lääkäreineen ja hoitaji-

neen, apteekit, pankkikonttorit, mitä erilaisimmat kauppaliikkeet, käsityöliikkeet, joukko rautatieläisiä y.m. Toisia yhdyskuntia puunjalostusteollisuuden vaikutuksesta muodostuu laivaussatamiin; ajateltakoon vain Uurasta, Makslahtea, Koiviston satamaa, Mäntyluotoa y.m. Kemin, Oulun, Raahen, Porin, Kotkan, Lahden, Viipurinkin y.m. kaupunkien kasvu on minkä enemmän minkä lievemmin, ainakin välillisesti, aiheutunut puunjalostusteollisuudesta. Pienempiä asutuksia muodostuu esim. lauttausväylien lajittelu- ja niputuspaikkoihin ja muutoinkin lauttausväylien varsille y.m. Metsänhakkuu- ja metsänhoitotoiden yhä enemmän muuttuminen samalla paikkakunnalla jatkuvasti vuosittain uusiutuviksi avaa asutukselle mahdollisuuksia etäisille salon perukoille asti. — Teollisuusväki kuluttaa suuret määrät maataloustuotteita, lisäten niiden yhä tärkeämmäksi käynnyttä kotimaista kulutusta. Vientimme tulot tekevät mahdolliseksi tuontimme rahoittamisen, jota ilman täällä, luonnon verrattain yksipuolisesti ja karusti varustamassa maassamme, kulttuurikanta painuisi hyvinkin alhaiselle tasolle.

Sanalla sanoen: puunjalostusteollisuus oikein ymmärrettyinä ja oikeassa hengessä hoidettuna on todellinen kansan ja kansallinen tuotantoala, jonka vaikutukset, usein vallan huomaamattomasti, ulottuvat teollisuuskeskuksista niin suurkaupunkeihin kuin erämaan äärimmäisiin soppiinkin asti. Ja selväähän on, että kun tämä teollisuus vuosittain tuottaa viitisen miljaardia markkaa, niin täytyy-

hän tuon rahamäärän tuntua. Mitä enemmän puunjalostusteollisuus laajenee, sitä suuremmalle väestömäärälle se välittömästi ja välillisesti tarjoaa kulttuurin-, elämän- ja toimeentulomahdollisuuksia.

Saanan uudistaa väitteeni, että metsiemme tuotannon kaksinkertaistaminen on kansantalouspolitiikkamme tärkein tehtävä.

Kysytään: mitä mahdollisuuksia on päästä päämäärään?

Siihen on vastattava, että teknilliseltä kannalta arvosteltuna asia on suhteellisesti yksinkertainen. Tosin metsien tilan parantamisessa ja metsien asianmukaisessa hoitamisessa vielä on paljonkin selvittämätöntä, mutta ne ovat yksityiskohtia, detaljeja, osa ehkä tosin tärkeitäkin, mutta sellaisia, etteivät ne estä työhön ryhtymistä kaikessa laajuudessaan. Useimmat vielä selvittämättömät kysymykset varmaan suhteellisen helposti selviävät työn kuluessa, kunhan vain pidetään riittävää huolta metsätieteellisestä tutkimustyöstä ja metsätieteellisestä opetuksesta.

Mitä erityisesti tulee valtion metsätalouteen, on asia etupäässä määrärahakysymys. Ne varat, jotka nykyään valtion tulo- ja menoarvion mukaisesti ovat käytettävänä valtion metsätaloutta varten, eivät riitä päämäärän saavuttamiseen. Niillä voidaan valtion metsien tila ja tuotto pitää suunnilleen tasapainossa, nykyisellään, mutta mitään todellista parannusta tilanteeseen ei niillä voida aikaansaada.

Jos valtion metsien tuoton lisääminen on ennen kaikkea määrärahakysymys, niin yksityismetsätalouden kohottaminen sen sijaan on paljon mutkikkaampi. Ja kuitenkin tulos hyvin ratkaisevasti riippuu yksityismetsistä. Onhan Suomen metsämaasta yksityisessä ja siihen verrattavassa omistuksessa yli 5 milj. hehtaaria enemmän kuin valtion hallussa. Lisäksi yksityismetsämaat keskimääräisesti menekkiin katsoen sijaitsevat paljon edullisemmin kuin valtionmaat, jotka, kuten tunnettua, ovat pääasiassa etäisiä takalikkomaita. Päälliseksi ovat yksityismetsämaat keskimäärin huomattavasti kasvukykyisempiä kuin valtionmaat. Yksityismetsämaiden kasvullisesta alasta on nimittäin keskinkertaisia ja niitä parempia metsämaita 72,5 %, varsinaisilla valtionmailla vastaava prosentti on ainoastaan 29,6; tällä seikalla on tietysti sikäli suuri merkitys, että kasvukykyisempi maa hyöttyy metsänparannuksesta nopeammin ja runsaammin kuin heikkokasvuinen. Vihdoin on muistettava, että valtion metsät nykyään kuitenkin ovat paremmassa kunnossa kuin yksityismetsät, joten siis viimeainituissa on enemmän parantamisen varaa.

Yksityismetsätalouden kohottamista vaikeuttaa yhä edelleenkin ammattitietojen puutteellisuus. Lukuunottamatta valistuneempien maanviljelijäin yhä lisääntyvää joukkoa on huolimatta suoritetusta metsätaloudellisesta valistustyöstä — opetuksesta, neuvonnasta, palkitsemisista y.m. — tietämättömyys metsätalouden ja varsinkin metsänhoidon alkeistakin sekä metsänhoidollisen taidon

puute vielä erinomaisen suuri. Tarvitaan hyvinkin voimakasta valistustyön tehostamista.

Mutta metsänhoito ei ole ainoastaan järjen vaan se on myöskin sydämen asia. On saatava lisätyksi metsänomistajain rakkautta metsään, sitä ilman ei mikään todellinen metsänhoito ole mahdollinen. Samaten kuin karjakartano ja pellot sijaitsevat kodin vierillä, mutta metsä jossakin kaukana takalistossa, samaten useimpien isäntien ja emäntien harrastuspiirissä pelto ja karja on paljon lähempänä sydäntä kuin metsä. Metsä helposti unohdetaan. Metsää muistetaan useinkin vasta silloin, kun siitä aletaan hieroa kauppaa.

Vaan mitä merkitsee metsänhoidollinen tieto ja rakkaus metsään silloin, kun puute kolkuttaa ovelle! Taidollakin ja harrastuksella hoidettu metsä pilataan, kun hätä on suuri. Metsäänsähän maanviljelijä yleensä ensinnä muuttaa rahaksi, kun hän joutuu taloudellisiin vaikeuksiin. Ja kuitenkin metsän kaiketi pitäisi olla maanviljelijän viimeisiä rahaksimuuton kohteita. Karjakannanhan saa täydennetyksi ja uusituksikin muutamassa vuodessa, rappiolle joutuneen pellon voi myöskin lyhyessä ajassa saattaa kuntoon, mutta sama ei ole laita metsän. Harkitsemattomalla metsänmyynnillä pilataan ehkä vuosikymmenien työ ja pilataan kenties vuosikymmeniksi eteenpäin.

Metsänhoitopiireissä, ainakin eräissä, kymmenkunnan vuotta sitten toivottiin metsäkiinnityslainsäädännöstä paljon. Oikein ymmärrettynä metsäkiinnityksellä nimittäin voisi olla hyvinkin suuri

metsätaloudellinen merkitys. Sen avulla voisi sellainen metsänomistaja, jolla on pääasiassa nuorta metsää, pelastua hakkuuttamasta metsäänsä, ennenkuin se on tullut hakkuukypsäksi, metsänomistajan ei olisi pakko myydä huonojen suhdanteiden vallitessa vaan voisi myynnin lykätä kaupallisesti edullisempaan aikaan ja hän voisi pelastua myymästä kerrallaan liian paljon. Tällaisiin tarkoituksiin metsäkiinnitystä kuitenkin lienee hyvin vähän käytetty, oli sitten syy laissa taikka sen käytössä. Enimmäkseen kaikei metsäkiinnitystä on käytetty eräänlaisena vara- ja huippukiinnityksenä, joka ei ole edistänyt metsänhoitoa lainkaan paitsi ehkä niissä harvoissa tapauksissa, jolloin luotonantaja on vaatinut metsälle jonkinlaisen taloussuunnitelman laatimista. Useissa tapauksissa on kiinnitetyn metsän omistaja metsänsä hoidossa joutunut hyvinkin ikävään riippuvaisuuteen luotonantajasta, joka kyllä valvoo sitä, ettei metsästä saa hänen luvattaan mitään myydä, mutta viis välittää siitä, että metsää hoidettaisiin.

N.s. metsänparannustoiminnalla voidaan yksityismetsäin tilassa saada paljon hyvää aikaan, mutta tietenkin on varottava, ettei maanviljelijää sitäkään tietä saateta liiaksi velkaantumaan, mikä vaara ei suinkaan ole olematon. Näyttäisikin sen vuoksi olevan syytä lainoituslinjalta yhä enemmän siirtyä avustuslinjalle, jolloin kuitenkin sen prosentin työn kokonaiskustannuksista, jolla metsänomistajaa avustetaan, tulisi olla alempi, kuin nykyinen lainoitus- ynnä avustusprosentti yhteensä

ovat. Puhtaalle avustuslinjalle siirtyminen, mikä on käytännössä Ruotsissa, ei meillä kuitenkaan ole mahdollinen, sillä varsinkaan Karjalassa metsänomistajalla useimmissa tapauksissa ei ole käteisiä varoja niin paljon, että hän ilman lainaa voisi kustantaa hänen maksettavakseen jäävän osuuden metsänparannuksesta.

Metsänomistajan, kuten jokaisen yrittäjän, on harkittava kunkin toimenpiteen kannattavaisuutta. Mistään pelkästään aatteellisista syistä hän ei yleensä voi metsäänsä hoitaa. Hänen harrastuksensa metsää kohtaan riippuu ratkaisevasti siitä, mitä tuloja hän metsästään saa, ja taitamattomasti solmitut metsäkaupat ovat seurauksineen voineet sammuttaa hänen viimeisenkin harrastuksensa metsään. Näin ollen metsänomistajain yhteenniittymät metsäntuotteittensa myynnin järjestämiseksi ovat hyvinkin suositeltavia, mutta ehdolla: että yhtymän tarkoituksena on sekä metsän myynnin että metsän hoidon edistäminen, kuten laita on valtion avustamisissa metsänhoito-yhdistyksissä.

Jo edellä sanotusta voi päätätä, että varallisuus on sängen tärkeä edellytys yksityismetsätalouksemme kohoamiseen. Sattumana ei suinkaan voida pitää sitä, että metsien tila ja hoito on paras maamme vauraimmilla seuduilla sekä heikoin siellä, missä eletään kädestä suuhun. Varallisuuden ja metsätalouden kohoamisen välillä on olemassa ikuinen kiertokulku: metsätulot ovat omansa kottamaan maanviljelijän varallisuutta ja mitä

vauraammaksi maanviljelijä tulee, sitä paremmin hän pystyy metsätalouttaan hoitamaan.

Tästä ei kuitenkaan saa vetää sitä johtopäätöstä, että kaikki olisi jätettävä niinsanoakseni pelkän luonnollisen kehityksen varaan. Siinä tapauksessa kyllä joutuisimme kauvan odottamaan parannusta. Asia on niin ensiluokkaisen tärkeä, että yhteiskunnan ja valtiovallan on tehtävä kaikki voitavansa kehityksen jouduttamiseksi, päämäärän pikaiseksi saavuttamiseksi.

Tähän kaikkeen ehkä tehdään vielä eräs painava vastaväite: metsän tilan parantaminen vaatii niin pitkän ajan, ehkäpä miespolven ja enemmänkin, ettei yksityisen kannata sellaiseen ryhtyä. Väitteessä on kyllä osittain perää, mutta siinä on myöskin paljon liioittelua. Saattaahan tosin miespolvi ja Pohjois-Suomessa enemmänkin kulua, ennenkuin aukealla kulokankaalla uusi tukkihonnikko humisee, mutta, mainitakseni vain yhden pienen kuvaavan tapauksen, olihan metsäneuvos R. Montell-vainajalla tilaisuus Punkaharjulla nähdä nuorena metsänhoitajana istuttamansa lehtikuusen taimiston jopa 12-tuumaisina tukkipuina. Vaan eiväthän meidän yksityismetsämaat yleensä sentään ole aukeita aavikkoja, yksityismetsät vain ovat suurimmaksi osaksi hoitamattomia tai huonosti hoidettuja taikka enemmän tai vähemmän pilattuja. Sellaiset parissakymmenessä vuodessa korjaantuvat vallan oleellisesti ja hyvällä maapohjalla lyhyemmässäkin ajassa, jos niitä asian-

mukaisesti hoidetaan, ja metsän arvon nousu tuntuu hyvinkin pian.

Jos itsenäisyytemme alussa heti olisi ryhdytty myöskin metsiemme tilaa tehokkaasti parantamaan, olisimme jo sangen pitkällä. Ei metsän parantuminen ole sen hitaampaa kuin sanokaamme kaikki se yleinen valtava kehitys, joka, mahdollisesti erehdyksiäkin tehden, on itsenäisyytemme aikana läpikäyty. Työ metsien tilan parantamiseksi, täydennettynä tarpeellisilla lainsäädäntötoimenpiteillä, olisi vain pantava yhä tarmokkaampaan vauhtiin, jolloin tuloksetkin olisivat sitä nopeammin saavutettavissa. Ja luulenpa, että näitä tuloksia tullaan piankin kipeästi tarvitsemaan.

Mistä taas saadaan ne varat, joita tarvitaan tehostettuun yksityismetsätalouden kohottamistoimintaan, ei oikeastaan kuulu tämän esityksen puitteisiin. Mikäli säännölliset budgettivarat eivät siihen muutoin riitä, voitane ehkä ajatella samantyyppistä metsänhakkuuveron kantamista, jota Ruotsissa kannetaan metsänhoitomaksun, skogsvårdsavgift, nimisenä ja jota siellä on pidetty hyvinkin tarkoituksenmukaisena.

Mutta minun on lopulta uudelleen palattava puunjalostusteollisuuteen.

On sanottu onnettomuudeksi sitä, että meidän vientimme on yksipuolisesti riippuva puutavaroitten ja puunjalosteiden viennistä, niiden arvo kun on 80—85 % koko viennin arvosta. Epäkohta tämä tavallaan onkin, sillä siten puunjalos-

temarkkinain suhdanneheilahdukset kovin suuressa määrässä pääsevät vaikuttamaan koko taloudelliseen elämäämme. Mutta olisi epäilemättä aivan nurinkurista tästä vetää sellaista johtopäätöstä, että vain vientimme saattamista varten mahdollisimman monipuoliseksi, olisi vängällä yritettävä kehittää kaikkia muita tuotantoaloja, lukuunottamatta sitä, jolla inhimillisesti katsoen on suurimmat kehitysmahdollisuudet. Tällainenkaan ajatus tapa ei meillä sentään ole vallan harvinainen, ja sellaisen ajatustavan ilmauksia ehkä on sekin, että esim. Teknilliseen Korkeakouluun vasta verrattain myöhään on saatu puunjalostustieteen professoreita. Laiminlyömättä minkään tuotantoalan kehittämistä on puunjalostusteollisuutta kehitettävä mahdollisimman tuottavaksi, sellaiseksi että se pystyy hyväksikäyttämään kaiken, mitä vain metsästä pysyvästi liikenee.

Suhdanneheilahduksien haitallisuutta on aivan toisin keinoin pyrittävä lieventämään. On nimitäin itse puunjalostusteollisuus saatava mahdollisimman monipuoliseksi. Arvoisat vieraamme ovat tosin tämänpäiväisellä tehdaskäynnillään nähneet suhteellisesti harvoja tuotelaatuja, massa-artikkeleita, mutta jos olisimme ennättäneet käydä myöskin Tornator O.Y:n vanhoissakin tehtaissa, edelleen vielä Kotkassa, Lahdessa, Tirvalla, Pankakoskella y.m., niin olisivat vieraamme tulleet vakuutetuiksi siitä, että Enso-Gutzeit-yhtymänkin puunjalostusteollisuus on sängen monipuolista, ja monipuolisuus yhä kasvaa. Mainitsen vain sahaiteollisuuden, puu-

hiomo- ja kartonkitekiteollisuuden, sulfiittiselluloosa-teollisuuden, sulfaattiselluloosateollisuuden, paperiteollisuuden ja kuivatislausteollisuuden. Yhtymän erilaisten tuotteiden luku on noin 40, joista 6 on pääartikkeleita ja 34 pienempiä artikkeleita. Näiden pienempienkin artikkeleiden tuotanto ja kauppa on varsin mielenkiintoinen ja nousee niidenkin vuotuinen laskutusarvo jo noin 41 miljoonaan markkaan. Mitä useammanlaatuisia tuotteita voidaan puusta valmistaa, sitä suurempi mahdollisuus on, ettei kaikille satu samaan aikaan ainaakaan yhtä pahaa laskusuhdannetta.

Tuotannon monipuolistamisen rinnalla toinen tehokas keino, saman tarkoitusperän saavuttamiseksi, olisi, että hyvien suhdanteiden vuosina muodostettaisiin sellaisia reservejä, joiden varassa huonoinakin vuosina voitaisiin maksaa säännölliset hinnat raakatavarasta sekä työläisille alentamattomat palkat. Pula-ajan kovat kokemukset, joihin alussa viittasin, vakavasti kehoittaisivat tällaiseen. Yleiseltä kannalta sellainen varmaan olisi hyvinkin tärkeää. Yhtä hyvin kuin kunnallishallinnossa ilmenee pyrkimystä saada lainsäädäntö siten muutetuksi, että suhdannerahastojen perustaminen kävisi mahdolliseksi, olisi verolainsäädäntöämme kehitettävä sellaiseksi, että se osakeyhtiöissäkin nykyistä vapaammin sallisi tuollaisten varausten tekemisen, vieläpä suosisi sitä.

Mutta vielä on yhteen kysymykseen vastattava.

Jos tuotantoa yhä lisätään ja lisätään, onko mitään mahdollisuutta saada nuo tuotteet sijoite-

tuiksi maailmanmarkkinoille? Sulfiittiselluloosa-tuotantoahan on katsottu olevan tarvis kansainvälisesti supistaa ja hommissa ollaan sahaustuotannonkin säännöstelemiseksi. Luonnollisesti puunjalostusteollisuudenkin alalla ylituotannon vaara uhkaa. Joskin siten ajoittain voi ilmetä säännöstellynkin tarvetta, niin yleensä kuitenkin sen tuotteet ovat niitä, joita pahimpienkin vientirajoitusten aikana on helpoimmin saatu sijoitetuksi markkinoille. Olihan noin puolet Kaukopään tehtaan koko ensi vuoden tuotannosta myyty jo, ennenkuin tehtaassa ainoakaan ratas oli pyörinyt. Ja maastamme kokonaisuudessaan lienee sulfaattiselluloosan myyntimäärä ensi vuoden laivaukseen jo tyydytetty. Metsien tuoton kaksinkertaistaminen sitäpaitsi on usean vuosikymmenen asia, ja — sen osoittaa tähänastinen kokemus — siinä ajassa puunjalostusteollisuus kyllä ennättää hankkia itselleen markkinat.

Mutta puunjalostustuotteittemme jatkuva sijoittamismahdollisuus maailmanmarkkinoille edellyttää kuitenkin:

ensinnäkin, että jatkuvasti ja määrätietoisesti tekniikkaa parantamalla voidaan, kantohintoja ja työpalkkoja ainakaan alentamatta, tuotteet myydä sellaisin hinnoin, että ne menevät joukkoartikkeleina kaupaksi;

toiseksi, että suorastaan äärimmäisin teknillistieteellisin keinoin jatkuvasti parannetaan tuotteiden laatua sekä pyritään saattamaan yhä uusia kilpailukykyisiä tuotelaatuja markkinoille; ja

kolmanneksi, että johdonmukaisella tarmokkaalla käytännöllisellä myyntipolitiikalla puunjalostemarkkinamme ulotetaan maapallon kaikkiin ostokykyisiin maihin.

Viime vuosina meillä on syystäkin korostettu tehokkaan vientipolitiikan tärkeyttä. Mutta luulen, että molemmat ensiksi mainitsemani edellytykset ovat yhtä tärkeitä.

Tuntuu, ainakin vientiteollisuuden kannalta arvostellen, siltä, että kehitys yliopistoissamme ja korkeakouluissamme sekä tutkimuslaitoksissamme ei olisi siinä suhteessa jaksanut riittävästi seurata ajan pyörää, vaan, mikäli eteenpäin tahdotaan päästä, täytyy puunjalostusteollisuuden oleelliseksi osaksi itse kasvattaa tarpeelliset teknikkotiedemiehensä ja myyjänsä sekä itse heille varustaa tutkimuslaboratoriot ja muut tutkimuslaitokset. Se aika on ollut ja mennyt, jolloin tyydyttiin vain ulkomaisten patenttien lunastamiseen sekä sellaisen menettelytapojen jäljittämiseen, jotka jo aikaisemmin oli otettu käytäntöön muissa maissa, mitkä siten etumatkastaan ennättivät korjata hyödyn. Meidän on ehdottomasti pyrittävä pitämään alote jatkuvasti omissa käsissämme. Sellainen suuryhtymä, kuin Enso-Gutzeit Osakeyhtiö on, voikin sen omassa piirissään suuressa määrässä toteuttaa, ja niin valtavat kuin täällä laajennukset viime kymmenen vuoden aikana ovat olleetkin, on yhtymämme sinä aikana vain kahdessa yksityistapauksessa ollut pakotettu ottamaan lisävoiman yhtymän ulkopuolelta, ja nekin vain odottamattomien kuo-

lemantapausten vuoksi. Vastaisuudessa Enso-Gutzeit Osakeyhtiö — niin uskon — siinä suhteessa tulee olemaan paljon enemmän antavana kuin otavana. Mutta pienempien liikkeiden ei ole mahdollista yhtä tehokkaasti kasvattaa itselleen teknillistä ja kaupallista jälleenkasvua. Sen vuoksi on välttämätöntä, että yleisillä varoilla nykyistään paljon tehokkaammin huolehditaan pätevien teknikkojen ja vallan erityisesti todella lahjakkaiden teknikkojen sekä kaupallisten voimien kasvattamisesta puunjalostusteollisuuttamme varten sekä tarpeellisesta teknillistieteellisestä tutkimustoiminnasta puunjalostuksemme kehittämistä silmälläpitäen.

Olen, vaikkapa vain päällisin puolin, halunnut tässä arvovaltaisessa seurassa selvittää koskettelemiani kysymyksiä. En aliarvioi maatalouden merkitystä kansallemme, toivon että vuori-, kone-, kemiallinen y.m. teollisuus kehittyä kukoistukseensa, uskon että kalastus, kotiteollisuus, kivi-teollisuus y.m. pientuotanto on varttuva, mutta en voi välttyä siltä ajatukselta, että metsätalouden ja puunjalostusteollisuuden kehittäminen sittenkin avaa suurimmat, tällä hetkellä melkein arvaamatomat mahdollisuudet maamme taloudelliseen nousuun. Kieltämättä velvollisuutta kaikillakin tuotannollisilla aloilla, menekin ja kannattavaisuuden rajoissa, kehittää tuotantoa huippuunsa, katson tosiasioiden viittaavan siihen, että vallan erityisesti metsätaloutta ja puunjalostusteollisuutta mahdollisimman korkealle kehittämällä voimme varmimmin

luoda taloudelliset ja välillisesti muutkin edellytykset sille tulevaisuuden Suur-Suomelle, joka meidän jokaisen mielessä väikkyy, minkä sisällön tuolle käsitteelle kukin antaneekin.

k. 15.0

Cajander

1911:148.

